

Promišljanje u demokratiji

Tok časa

(60 do 90 minuta)

Prvi korak: Uvod

Predstavite lekciju i postavljene ciljeve za učenike u „planu časa“. Podelite i prodiskutujte Prilog 1 „Vodič kroz promišljanje“. Prođite kroz „Pravila promišljanja" sa učenicima i postavite ih na vidno mesto u učionici. Naglasite da će razred prvo voditi diskusiju a potom razgovarati o svojim iskustvima (podeliti svoje iskustvo sa drugima).

Drugi korak: Čitanje članka

Podelite kopiju „članka“ svakom učeniku/ci. Postarajte se da učenici pročitaju članak pažljivo i da podvuku činjenice i ideje za koje misle da su bitne i/ili zanimljive. (**Idealno kao domaći zadatak**)

Treći korak: Podela na grupe

Podelite razred u grupe od po četiri ili pet učenika. Članovi grupa bi trebalo da podele među sobom bitne činjenice i zanimljive ideje kako bi razvili zajedničko razumevanje članka.

Četvrti korak: Uvođenje pitanja za promišljanje

Svaki članak je napisan kao odgovor na pitanje za promišljanje. Postavite pitanje za promišljanje razredu i okačite ga u učionici. Podelite Prilog 2 „Rezime promišljanja“ svakom učeniku. Postarajte se da svi napišu pitanje za promišljanje u predviđeni prostor i podsetite ih na „Pravila promišljanja“ iz Priloga 1.

Peti korak: Odabir razloga

Svaku grupu podelite u 2 tima, tim A i tim B. Oba tima treba da ponovo pročitaju članak. Tim A treba da nađe najubedljivije razloge **u prilog** pitanja za promišljanje. Tim B treba da nađe naubedljivije razloge **protiv** pitanja za promišljanje. (Ako je učenicima potrebna pomoć u iznalaženju argumenata ili nema dovoljno vremena, iskoristite prilog „Pitanje za promišljanje sa argumentima“. Zamolite učenike da nađu najubedljivije argumente i da dodaju neke kojih se možda sećaju iz teksta.)

Svaki tim je odgovoran za odabir najubedljivijih razloga u prilog svom stavu. Postarajte se da je svako u timu spreman da predstavi najmanje jedan razlog.

Šesti korak: Predstavljanje najubedljivijih razloga

Svaki tim će predstaviti najubedljivije razloge za ili protiv pitanja za promišljanje. Timovi možda ne veruju ili se ne slažu sa iznetim razlozima, ali bi trebalo da budu ubedljivi u njihovom iznošenju drugima.

Tima A će objasniti razloge koje su odabrali **u prilog** pitanju za promišljanje. Ako tim B ne razume

nešto, treba da postavite pitanja no NE i da se raspravljaju.

Tim B će objasniti razloge koje su odabrali **protiv** pitanja za promišljanje. Ako tim A nešto ne razume, treba da postavite pitanja, no NE i da se raspravljaju.

U pripremi za sledeći korak, zamena pozicija, neka svaki tim, dok sluša izlaganje drugog tima, pokuša da uoči najubedljivije razloge.

Sedmi korak: Zamena pozicija

Objasnite da u sledećem koraku svako od timova treba da izabere najubedljivije razloge onog drugog da biste se uverili da su se strane međusobno razumele. Neka tim B objasni timu A šta oni veruju da su najbolji razlozi u prilog pitanju za promišljanje. Neka tima A to isto uradi za tim B.

Osmi korak: Pitanje za promišljanje

Učenici sada prekidaju sa svojim ulogama i počinju da promišljaju o pitanju kao grupa. Podsetite razred na pitanje. Svaki učenik može da (1) iskoristi ono što je on/ona naučio/la o ovom pitanju i (2) ponudi svoje lično iskustvo i da odredi svoja mišljenja o ovom pitanju.

Posle promišljanja, učenici bi trebalo da pronađu i zapišu oblasti slaganja u okviru grupe u delu Priloga 2 koji je za to predviđen („Oblasti slaganja u mojoj grupi“).

Neka učenici pojedinačno, u okviru grupe, izraze svoj lični stav o ovom pitanju i neka ga zapišu u prostoru koji je za to namenjen („moj lični stav“) u Prilogu 2. **Važno:** Učenici, individualno, NE moraju da se slože sa grupom.

Deveti korak: Izveštavanje (intervju) o promišljanju

Ponovo sakupite ceo razred. Podelite Prilog 3, „Osvrt učenika na promišljanje“, kao vodič. Zamolite učenike da prodiskutuju o sledećim pitanjima: **(5 do 10 minuta)**

- Koji su bili najubedljiviji razlozi za svaki stav?
- Koje su bile oblasti slaganja?
- Koja još pitanja imate? Gde možete naći dodatne informacije?
- Koji su neki od razloga zbog čega je promišljanje o ovom pitanju bitno u demokratiji?
- Šta bi ti ili tvoj razred mogao/la da uradiš da rešiš ovaj problem? Opcije uključuju učenje drugih o onome što su oni sami naučili; pisanje izabranim predstavnicima vlasti, nevladinim organizacijama ili kompanijama; i sprovesti dodatno istraživanje.

Uzmite u razmatranje mogućnost da učenici pripreme lični osvrt na pitanje za promišljanje kao pisani, vizuelni ili audio esej. Lični stavovi mogu biti postavljeni na veb stranice.

Deseti korak: Učenička anketa/Osvrt učenika

Upitajte svoje učenike: „Da li se slažete, ne slažete sa ili ste još uvek neopredeljeni po pitanju za promišljanje?“ Zapišite odgovore i neka učenici postavite rezultate na www.deliberating.org u odeljku za partnerstva i/ili ankete. Učenici popunjavaju Prilog 3.

Prilog 1 – Vodič kroz promišljanje

Šta je promišljanje?

Promišljanje (svrsishodna diskusija) je fokusirana razmena ideja i analiza argumenata sa ciljem da se donese odluka.

Zašto promišljamo?

Građani moraju biti sposobni i voljni da međusobno iznose i razmenjuju ideje sa vodećim ličnostima svojih zajednica i sa svojim predstavnicima u vladi. Građanima i zvaničnim predstavnicima javnih institucija u jednoj demokratiji su potrebne strategiji i prilike da se uključe u javnu raspravu oko kontroverznih pitanja kako bi donosili informisane odluke. Važno je biti otvorenog uma kako bi ponovo razmisli o nekoj odluci zasnovanoj na novim informacijama.

Koja su pravila za promišljanje?

- Pročitajte članak pažljivo.
- Fokusirajte se na pitanje za promišljanje.
- Pažljivo slušajte šta drugi pričaju.
- Proverite da li ih razumete.
- Analizirajte ono što drugi govore.
- Pozovite se na članak kako biste podržali svoje ideje.
- Iskoristite relevantno predhodno stečeno znanje, uključujući iskustva iz života, na logičan način.
- Iskoristite svoje emocije i razum u izražavanju ideja i stavova.
- Ostanite uključeni u promišljanje i poštujujte druge kada se kontroverze pojave.
- Fokusirajte se na ideje, ne na osobe.

Datum: _____

Nastavnik: _____

Prilog 2 – Rezime promišljanja

Pitanje za promišljanje

Oblasti slaganja u mojoj grupi

Moje lično mišljenje (uključiti i razloge koji podržavaju tvoje mišljenje. Možeš i predložiti drugačiji pristup ili dodati nove ideje u rešavanju ovog problema)

